СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. — Ч. 1. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 2 січня 1932. — VOL. XL. — No. 1. — Jersey City, N. J., Saturday, January 2, 1932. — THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ДОМАГАЄТЬСЯ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом зізнавав в справі допомоги безробітним Едвард Ф. Мек Ґреді, правний заступник Американської Федерації Праці, та домагався допомоги безробітним від уряду.

Мек Ґреді заявив, що Федерація видала зі своїх фондів на допомогу безробітним $52,000,000, та що фонди вичерпані, а допомога, яку дістають безробітні з приватних жерел, є невистарчаючою. Тепер саме прийшла пора, говорив Мек Ґреді, коли федеральний уряд мусить дати допомогу й у той спосіб вратувати перед народом свій престіж.

Мек Ґреді подав далі, що робітники стратили минулого року на безробіттю яких $20,000,000,000, в часі, коли іншим виплачувано дивіденди. Коли промисловці звільняють робітників від роботи, чи зменшують їм платні, тоді держава повинна податковою дорогою стягати з них те, що повинно було припасти робітникам, говорив Мек Ґреді, заповідаючи, що з початком 1932 року треба рахуватися з 7,500,000 безробітними в Америці. До того треба ще додати 6,000,000 робітників, котрі працюють тільки часово.

ВИБУХ БОМБ НА ПОЧТІ.

ІСТОН (Пенсилвенія). — Два молоді хлопці, котрі говорили по анґлійськи з чужинецьким акцентом, надали на почті 6 пакунків, з яких три були призначені для висилки до Ню Йорку, а інші до Пітсбурґа, Балтімор і Ґунтінґдон.

Два пакунки були заадресовані до італійських консулів у Ню Йорку і Пітсбурґу, а два до італійського часопису „Проґресо Італьо Амерікано" в Ню Йорку, а то для власника часопису і для редактора.

На пакунках було виписане, що це пересилається убрання, перфуму, прибори до писання і тим подібне, а на кождім пакунку інакше. Це саме впало в очі урядникови, бо всі пакунки були одної і тої самої величини і ваги.

Він і рішив відчинити один пакунок. Показалося, що в пакунках є бомби. Одна з них вибухла при отворенню і вбила на місці двох почтових урядовців, а двох тяжко ранила.

Другу бомбу розбирав знавець і також переплатив це життям, бо бомба вибухла й убила його та ранила детектива, котрий бореться в шпиталю зі смертю.

Виновників цеї траґедії не зловлено.

Догадуються, що це був замах ворогів фашизму на тих, що попирають диктатуру Мусолінія.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ ЖУРНАЛІСТ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер, секретар стейту Стимсон і інші секретарі та вашинґтонські дипльомати не мають слів похвали для нагло помершого Ричарда В. Улеґена, вашинґтонського кореспондента „Ди Ню Йорк Таймс".

Всі підносять його великі заслуги в реферованню ріжних важних справ і подій, та підкреслюють, що він був приятелем президентів Злучених Держав і визначних політиків, котрі засягали в нього нераз порад у найважніших державних справах.

Улеґен сказав раз на принятті журналістів, що вважає головним обовязком кореспондента подавати не так те, що повинно би статися, якте, що станеться.

ВЖЕ НЕ ПОЧУВАЄ СЕБЕ „ХЛОПЦЕМ".

НЮ ЙОРК.—Бувший ґовернор Ал Смит, приймаючи новорічні желання, каже, що починає відчувати, що вже не є „хлопцем". Каже, що політика зачинає даватись і йому вже знаки.

Сміт має тепер 58 років.

НЕМА ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ЦЕРКВОЮ І ДЕРЖАВОЮ.

МЕКСИКО СІТИ. — Архиепископ Діяц видав пастарський лист, у якім відмовляє урядови права означувати число священиків, потрібних для столиці, як і змушувати священиків до реєстру. Він каже, що це неможливо, щоби 24 священиків вистарчили для міста, яке має міліон мешканців. Епископ підносить, що Бог є найвищою владою і тої влади мусить кождий слухати, а розпорядження проти цеї влади не можуть бути обовязуючими. Він взивав вірних боротися проти заряджень уряду, але законними засобами, памятаючи на те, що не можна робити нічого на чім потерпів би край.

СТУДЕНТИ ЗА РОЗЗБРОЄННЯ.

НЮ ЙОРК. — З 24,345 університетських студентів, котрі голосували в справі зброєння, 92% заявилися за негайне роззброєння, а 62% були за те, щоби Злучені Держави розброювалися, не ждучи на інші держави.

КЛИЧЕ ФАШИСТІВ ДО БОРОТЬБИ.

В свому новорічному наказі до партії націонал-соціялістів Ґітлер говорить, що члени його партії мусять завзято боротися за свою побіду. Зокрема він закликає партію до боротьби з большевизмом.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОВОКАЦІЯ.

Після переслухання д-ра Карла Ванека, якого московські большевики обвинуватили в організації замаху на життя японського посла, чеське міністерство справ закордонних видало комунікат з поясненням, що вся справа з д-ром Ванеком є вигадкою большевицького чека.

Ґоліцький, якого нібито д-р Ванек намовляв убити японського посла, вже причинився минулого літа до відкликання іншого члена чеського посольства з Москви. Ґодіцький, разом з чекістами, домагався в приватному помешканню від того члена посольства, щоб він підписав заяву, яка скомпромітувалаб діяльність чеського посольства в Москві. Коли той член посольства не схотів цього зробити, то йому загрозили родинним скандалом.

СТОЛІТНІ В ПОЛЬЩІ.

1921 р. було в Польщі 2,560 осіб, які мали сто, або більше літ. На кожних 100,000 мешканців припадало 10 столітних; в Італії припадає на 100,000 мешканців лиш один столітний, а в Німеччині один на міліон мешканців. Найбільше столітних виявилося у східних воєвідствах Польщі: на 100,000 мешканців припадало 31. У центральних воєвідствах 4, у західних 3 столітні.

ЗА ОДИН ХЛІБ: ТРИ МІСЯЦІ ТЮРМИ ТА САМОГУБСТВО ДРУЖИНИ.

У Підляшській Білій повісилась Анна Буняковська з розпуки, що її чоловіка засудив суд на три місяці тюрми за крадіж одного бохонця хліба.

МУРИН СТРІЛЯЄ БІЛИХ.

Одного Европейця, що їхав автом у Натал (південна Африка), прохав Мурин, щоби його трошки підвіз. Хвилину пізніше Мурин застрілив Европейця та з його трупом почав їхати автом у великому розгоні. По дорозі вбив другого Европейця та 7 Муринів. Коли поліція доганяла його на другому авті, він скінчив самогубством.

„35" ЩАСЛИВЕ ЧИСЛО.

У касині в Сан Ремо число „35" вийшло на одному столі рулетки 6 разів підряд. Уперше вийшло „35", коли на числі не було ніякої ставки. Ніхто не сподівався, що воно вийде знову й не клав на нього; воно вийшло знову два рази... Крізь юрбу ґрачів протиснувся молодий чоловік і поклав на „35" сто лірів... На нього гляділи мов на божевільного, але „35" вийшло ще три рази й юнак вийшов з касина з кількома десятками тисяч лірів.

ПРИСУД СМЕРТИ.

Суд присяглих у Перемишлі засудив Ст. Ґавронського з Библа на кару смерти. Він у вересні м. р. застрілив парубка Йосифа Ноджака.

РОЗЗБРОЙНИЙ КОНГРЕС, ЩО СКІНЧИВСЯ БІЙКОЮ.

В Парижі відбувся міжнародній конгрес у справі роззброєння при участи представників ріжних націй. Виголошено цілу низку більше і менше замітних промов, а з них на увагу заслугує голос княжни Кантакузен, яка іменем жіноцтва середньої Европи заявила, що коли не можна устерегтися зброєнь, то слід надіятися вибуху революції з огляду на нужду у всіх краях. Німецький делеґат пос. Шрайбер домагався негайного роззброєння, як про це має рішати майбутня роззбройна конференція в 1932 р., а французький делеґат Пенлеве домагався запевнення безпечности Франції перед роззброєнням. Відомий французький письменник Жорж Ґанді виступив гостро проти Німеччини, закидаючи їй облуду, бо домагається від інших роззброєння, а сама приготовляється до воєнного реванжу. Ці слова викликали сильні протести німецьких делеґатів і піднесли ще більше розгорячкований настрій. Конґрес мав скінчитися академією в салі Трокадеро, але скінчився нечуваною бучею. Промови виголошувано серед безнастанних криків, а вкінці прийшло до загальної бійки. Члени пацифістичної організації розправлялися на кулаки з представниками національних угруповань, бувших комбатантів зі світової війни. Одні других почали викидати з салі, аж вкінці прийшла поліція й академію закрито.

ПРОТИ ПОВОРОТУ ГАБСБУРҐІВ.

Національні соціялісти в Інсбруці скликали віче, на якому запротестували проти повороту Габсбурґів. У вічу взяли участь біля 2,000 осіб. Національно-соціялістичний промовець Фравфельд заявив, що леґітизмізм це акція французька, спрямована проти німецьких націоналістів.

КРАМНИЦЯ ОБМІНУ.

Гурт французьких мистців улаштовує крамницю картин біля Верзайських воріт Парижа; у тій крамниці можна буде набути картину (навіть славного моляря) не за гроші, а за всякі речі: ножики, плащі, вбрання, килими та книжки... Головою комітету, що влаштовує „крамницю свобідного обміну", є мистець А. Рамей. Для обміну зібрали вже 200 полотен. Перед десятьма літами був уже в Парижі такий обмін. „За свої картини, — оповідає Рамей, — одержав я тоді 400 слоїків варення, два овочеві дерева та бочілку доброго вина. Один мій товариш „обміняв" одну картину на білярдовий стіл, яким досі користується". — Мистці, згуртовані довкруги Рамея, надіються, що „крамниця обміну" поправить їхні відносини. Дивовижну виставу картин відкрили 10. грудня м. р.

ЖИВЦЕМ ЗГОРІЛИ.

У Варшаві, в домі шофера Осуховського (при вул. Вольській) вибухла бензина. Вибух був такий сильний, що наслідком нього звалилися стіни в мешканні шофера. Живцем згоріли Осуховський, його сестра та наречена. Вогонь перекинувся до сусідного мешкання, де згоріло подруже Касіків та їхня 2-літня дитина. Крім того попарилося 3 дітей одної сусідки.

БУКОВИНСЬКІ ВЧИТЕЛІ ТРИ МІСЯЦІ БЕЗ ПЛАТНІ.

Нужда, яку терпить учительство через невиплату платні, спонукала нашого сенатора д-ра Михальського внести інтерпеляцію в сенаті. Сенатор Михальський запитав міністра, що він думає зробити, щоб учителі, які вже по кілька місяців не одержують платні й голодують, одержали свою платню. Міністер відповів, що міністерство роздумує над тим, щоби знайти засоби виплатити залеглі платні.

Учительству й урядовцям грозить небезпека, що суми, які не будуть заплачені до 1. січня, взагалі пропадуть, бо їх не вставлено в новий буджет.

НІМЕЦЬКІ ХЛІБОРОБИ РІШИЛИ НЕ ПЛАТИТИ ПОДАТКІВ.

Німецькі хлібороби з околиці Галле рішили не платити ніяких податків, на які не знайдуть покриття у своїх буджетах. Цей відрух викликав у німецьких хліборобських колах зрозуміле враження. Окрема резолюція закликає хліборобів до солідарного бойкотування ліцитацій, переводжених урядовими чинниками, не беручи участи в тих ліцитаціях.

ЦАРИЦЯ ДЖОГОРИ.

У царстві Джогора (на Маляйському архіпелязі) відбулася святочна коронація шотляндської громадянки Олени Вілсон. Маляйський престол припав їй у спадщині після свого чоловіка, джогорського султана. Це вперше в історії Маляйського архіпелягу біла жінка буде володаркою тубільців. Коронація відбулася дуже святочно у Бгарі. У великій кімнаті на ступені, прикритому червоним шовком, стояла нова цариця в рожевому вбранні (останнього европейського крою) з хвостом, прикрашеним дорогоцінними самоцвітами. По обох боках ступеня стояли члени королівської сімї в дорогих місцевих одягах і европейські гості. Такої небуденної картини не бачили ніколи громадяни джогорської держави. Головний жрець підійшов до ступеня й спитав: „Бажаєте приняти корону джогорської цариці? Обіцяєте зберігати наші звичаї та віру?" Олена Вілсон відповіла: „Обіцяю!" Головний жрець Маляйських островів вложив на біле волосся Шотляндки старовинну корону Джогори, прибрану дорогоцінностями. Одинока гармата держави вистрілила 17 разів, у престольній кімнаті царського терему заспівав хор жреців... У цілій Джогорі — велике свято: спинилася праця та торговля, Маляйці проводять дні пирів і забав на честь „білої цариці".

ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА „СЛОВА ПОЛЬСКОГО" ЗАСУДИЛИ НА МІСЯЦЬ ВЯЗНИЦІ.

Бувший посол Дмитро Паліїв завдав до суду редактора „Слова Польского", Вітолда Скшичинського, за нечувані наклепи й інсинуації, які виписувало „Слово Польске" на його особу в часі, коли він сидів у тюрмі і не міг ніяк боронитися. Епільогом тої справи була 27 листопада розправа, на якій трибунал признав відповідального редактора „Слова Польского", Вітолда Скшичинського, винним і засудив його на місяць вязниці без заміни на гривну, з відложенням кари на 3 роки.

КОНФЕРЕНЦІЮ ПО РЕПАРАЦІЯМ СКЛИКАЮТЬ НА 18 СІЧНЯ

СПРАВИ МІЖНАРОДНІХ БОРГІВ НЕ БУДУТЬ ПІДНОСИТИ, БО АМЕРИКА ПРОТИ ТОГО.

ЛОНДОН (Анґлія). — Британський уряд розіслав своїм послам у Франції, Німеччині, Італії, Бельґії, Портуґалії, Греції, Польщі, Чехословаччині, Румунії та в Югославії предложення, щоб вони просили уряди тих держав звернутися до швайцарського уряду за дозволом скликати в Льозані міжнародню конференцію по репараціям. Така конференція має почати свою працю 18 січня 1932 року. Франція зпочатку старалася, щоб таку конференцію скликати на 20 січня, але потім погодилася на пропозицію Анґлії.

З огляду на те, що президент Гувер і взагалі американські політичні й фінансові діячі стоять на тому, що справа німецьких репарацій має рішатися незалежно від міжнародніх воєнних боргів, Америки на цю конференцію не закликають. Зі сторони Злучених Держав буде там представник лише з інформаційною метою. Франція буде домагатися збереження пляну Йонґа, а для полекшення Німеччині її тяжкого економічно-фінансового стану вона погодиться дати мораторію на сплату частини репарацій, які не є безумовними до сплачування.

Анґлія думає, що Німеччині треба дати пятирічну мораторію, а Франція висловлюється за однорічну. Знавці справи думають, що обидві держави погодяться компромісово й Німеччина матиме трирічну мораторію.

КИТАЙЦІ ТІКАЮТЬ З МАНДЖУРІЇ.

ТОКІО (Японія). — Японська армія з двох сторін наближається до Чінчова. Японські воєнні летуни доносять, що китайська армія поспішно звільняє Чінчов та взагалі Манджурію, що Китайці відійдуть з Манджурії за китайський мур, не давши опору японському наступови частинами реґулярної армії.

Японське командування в Манджурії сподівається, що не прийде до поважних сутичок між китайськими реґулярними військами й японськими. Тепер усю свою увагу в Манджурії Японці переносять на боротьбу з бандитами та з дезорґанізованими частинами бувшої реґулярної армії, котрі ще вандрують окремими узброєнними бандами в Манджурії.

ПРОГИБІЦІЯ В ФІНЛЯНДІЇ БУДЕ ЗНЕСЕНА.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Робиться поспішний підрахунок голосів у справі прогибіції. На всенароднє голосування були поставлені три питання: 1) чи прогибіцію лишити далі, 2) чи дозволити продаж вина й пива під контролею держави й 3) чи знести зовсім прогибіцію. Дотеперішній підрахунок голосів показує, що за знесення прогибіції віддали свої голоси 90% голосуючих, за збереження її майже 10% голосів і зовсім незначна скількість голосувала за зміну прогибіційного закону.

Підрахунок голосів треватиме кілька днів, тому можна сподіватися, що взаємовідносини скількости голосуючих за кожде з цих трох питань зміниться, але ясне вже одно, що прогибіція в Фінляндії буде знесена.

ВІЦЕКОРОЛЬ ЗАКЛИКАЄ ДО СПОКОЮ В ІНДІЇ.

КАЛЬКУТА (Індія). — Віцекороль Індії, лорд Вилинґдон, звернувся в одній своїй промові на адресу Ґандія з закликом, щоб він своїм впливом спинив терор та активність крайніх індуських елементів у боротьбі проти Анґлії. Віцекороль каже, що в цю дванацяту годину Ґанді повинен стати до тісної співпраці з представниками Анґлії в Індії, щоб спільними силами дійти до британсько-індійського порозуміння.

Коли цього не буде, а терористи далі проявлятимуть свою активність, то віцекороль грозить рішучими репресіями.

РУМУНІЯ ТЕЖ СПРИЯТЕЛЬОВУЄТЬСЯ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Міністер справ заграничних Ґіка виїздить 7 січня до Варшави. Він там має відбути наради з польським урядом у справі розпочаття переговорів з московськими большевиками для підписання ґарантійного договору.

Досі большевики не хотіли признавати Бесарабії Румунії, але тепер очевидно вони з цього зійшли й готові ґарантувати Румунії недоторканість її кордонів по Дністер. Ґіка має у Варшаві вияснити, чи Румунія буде вести переговори з Москвою безпосередньо, чи при допомозі Польщі.

ПРОВІДНИКА СІОНІСТІВ ЗАСУДЖЕНО НА КАРУ СМЕРТИ.

ТЕГЕРАН (Персія).—Член перського парляменту, представник Жидів С. Хаїм, що кілька років стояв на чолі перської сіоністичної організації, зістав засуджений на кару смерти за змову вбити перського шаха. Жиди кажуть, що таке обвинувачення їх проводира в Персії є вигадкою поліційної влади.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УМЕРЛИЙ ЯК ПОЛІТИК, ЖИВИЙ ЯК ІДЕАЛІСТ

День 75-літніх уродин Вилсона дав нагоду відсвіжити память великого американського президента великої доби; особи, котра ненавиділа війну, а була „военним" президентом; яка ненавиділа насильство, а затвердила гнет; яка вірила в нарід і обороняла демократію, а зійшла зі світа з тим, що матеріялізм побив його ідеалізм, а насильство — його демократичні принципи.

Найбільшою невдачею Вилсона було те, що його власний край не станув за те, на що він давав згоду. Вилсон таки не добився ратифікації Верзайського договору. І які би партійні причини не заважували при відмові цеї ратифікації, на ділі відмова була раціональною. Сам Вилсон не повинен був ніколи погодитися на цей мир, який був нічим іншим, а документальним знехтованням тих принципів, котрі він проголосив і щодо котрих дав, як американський президент, запевнення, що вони будуть виконані, коли аліянти побідять. А що сталося з цим приреченням, це знаємо найкраще ми, Українці. Сам Вилсон проголосив, що Польща має відродитися виключно тільки в своїх етнографічних границях, але потім дав таки згоду на анексію українських земель.

Дальшою невдачею Вилсона було те, що Злучені Держави відмовилися від попертя запропонованої ним Ліґи Націй. Значить: навіть те, що було верхом його політичного ідеалізму, ще навіть досі не має за собою офіціяльного попертя цього краю, якого він був президентом.

А коли сьогодні дивитися на ту Ліґу і на ті крутійства, яких там допускаються великі держави, особливо Франція, супроти слабших, а зокрема супроти недаржавних народів, то й на цей твір Вилсона можна глядіти скептично й не дивуватися Америці, що вона не хоче бути учасницею інтриґ та імперіялізму Франції. Та з другого боку можна ствердити, що коли би Злучені Держави були в Лізі, то саме там мали би нагоду направити ті політичні лиха, до яких приложив, не хотячи, руку Вилсон, не визнаючися на політичних практиках Клєманса і йому подібних політиків.

Тому, беручи під увагу діяльність Вилсона як практичного політика, вважають його за вмерлого. Але погоджуються з тим, що він житиме довго як благородний мрійник, повний віри в остаточну побіду ідеалу, оборонець народовластя, речник прав людини проти права богатства й оборонець та приятель простого люду.

І. Сулима.

УКРАЇНСЬКА НАУКА ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ОБУХОМ

Відомий австрійський соціяліст Отто Бавер у своїй промові, сказаній у травні 1931 року в Відні, зазначив зприводу **неволі людської думки** в Совітському Союзі:

„Ніде в світі так не поневолена наука і свобода думання, як під большевицькою диктатурою. Ця свобода потрібна не тільки професорам; вона потрібна в першій мірі робітникам".

На трагічній долі українського вченого світової слави, Михайла Грушевського, хочу показати, який тяжкий шлях мусить перейти кожний чоловік науки під большевицьким режімом.

Року 1928 минуло 60 літ життя професора, члена Української Академії Наук та ріжних закордонних академій — Михайла Грушевського.

До 1924 року Грушевський був за кордоном. Після того він вернувся на Україну для наукової праці. І можемо сказати безсторонно, що та праця, яку виконав проф. Грушевський для української науки, не забудеться між Українцями ніколи. Без перебільшення можна сказати, що такого вченого історика, як Грушевський, тепер **не має ні одна країна в цілім світі.** Европейські та американські учені історики пишуть немало; може більше, ніж Грушевський. Але їм легко писати: мають вони чудові бібліотеки й архіви, перед ними тисячі вчених працювали над тими самими документами. Тут усе ясне, все зрозуміле; треба тільки матеріял збирати й систематизувати. Не так на полі української історичної науки. Грушевському довелося, пишучи свою історію України, перевірити величезний документальний матеріял; показати, що в тому матеріялі є правда, а що неправда. Матеріяли до української історії розкинені по архівах не тільки українських, але й польських, московських, турецьких, шведських, анґлійських, француських. Завдяки праці проф. Грушевського всеж маємо вже девятий том його історії України, що закінчується роком смерти Богдана Хмельницького (1657). Дві частини девятого тому історії Грушевського мають у собі 1630 сторінок. Автор розбирає до найменших подробиць політику українського козацького уряду та урядів сусідніх держав — Польщі й Московщини. Виясняє історію нещасливого Переяславського договору України з московським царем у році 1654. Показує історичними документами, що український гетьман і старшина хотіли задержати всю владу на Україні в своїх руках і не бажали, щоб на Україні були московські воєводи. Грушевський відкидає погляди московських патріотів, які кажуть, що Україна сама добровільно віддалась у руки „одновірної" Москви. Ні, це не так, бо козацька Україна присягала цареви на вірність **під умовою, що цар „вільностей не порушить".** Грушевський вияснює, як це вийшло, що московські воєводи в Переяславі не присягали іменем царевим, що він додержувати буде умов. Воєводи казали, що у Москві нема такого звичаю, але що й без присяги „государеве слово певне". Ця відмова дуже вразила українських провідників. Вони **затаїли** перед народніми масами це, що цар не присяг, і пустили поголоску, що нібито присяга була.

Проф. Грушевський при кінці своєї книги дає загальний образ козацької революції 1648—1657 року. Він показує, що Хмельницький почав революцію без пляну, доведений до розпуки переслідуваннями польських магнатів-королевят та їх слуг. До нього пристали козаки та чимало дрібної шляхти, яка „козакувала" і теж терпіла від насильства й самоволі польських старостів та дрібніших урядників. До цих перших бунтарів пристали широкі українські селянські маси, які надали революції величезного розгону. Але козацькі провідники, хоч і спиралися на „чернь", не бачили іншого суспільного устрою для української держави, як устрій сусідніх держав — Москви й Польщі, — де була панщина, нерівність між станами.

Козацька старшина, вигнавши польське й православне українське магнатство з України, сама схотіла стати на місці тої шляхти. Цим пояснюється, що Хмельницький писав універсали, в яких віддавав у „послушенство" своїм старшинам селян, котрі щойно що повиганяли були своїх панів і стали вільні. Зрозуміло, що ці селяне не хотіли мати над собою ніяких панів: ні своїх, ні чужих. Побачивши, що й за українського уряду насувається на них нова панщина, селянські маси почали тисячами тікати на схід, в незаселені степи Харківщини й Вороніжчини. Ті, що лишилися на старім місці, починали боротьбу з „новими панами", боротьбу уперту й кріваву, що закінчилася **руїною** української козацької держави. Москва піддержувала проти старшини селянські маси, а старшина, так звані „значні", з одчаю кинулися в обійми Польщі.

Грушевський при кінці другої частини девятого тому своєї історії, що вийшла 1931 року, дає дуже цікаве пояснення успіхів політики Богдана Хмельницького та його слави. Він показує, що засоби революційної енерґії, нагромаджені в народі перед 1648 роком, запал народніх мас, їх завзяття та фізична й господарська сила були протягом боротьби на кілька фронтів розтрачені. Наступники Хмельницького вже не мали тих засобів і не могли досягнути тих успіхів, що він. Тому, пише Грушевський, здається збоку, що нібито за козацької революції не було між українськими провідниками нікого, хто хочби здалека був рівний розумом і політичним хистом Хмельницькому. Грушевський уважає це за історичну леґенду і наводить слова польського гетьмана Миколи Потоцького, що свідчать про багацтво тодішньої України на визначних людей. Потоцький у своєму листі до короля Яна Казимира писав року 1650:

„Чи у них один тільки Хмельницький? **Тисячамиб їх числити треба.** Одного сьогодня стратять, а на його місце виберуть іншого, ще здібнішого й справнішого".

М. Грушевський зазначує:

„Зістаюсь при переконанню, що Богдан був людиною високих здібностей; але я не хотів би, щоб його історичне „щастя" засліпляло наші очі й не давало оцінити великих здібностей також і тих людей, що його окружали; але, не мавши того щастя, зісталися в тіні, хоч, може бути, деякими сторонами свого характеру стояли навіть вище від Богдана".

Грушевський зазначує такі основні помилки в політиці гетьмана Хмельницького: Що він, як і старовинний картаґінтський войовник Ганнібаль, умів перемогти ворогів, але не вмів використати своєї перемоги. Так було року 1648, коли козацьке військо після Жовтих Вод, Корсуня й Пиляви могло йти без перешкод на Варшаву й Краків. Так було року 1652, коли Хмельницький знищив польське військо під Батогом на Поділлі, але вернувшися назад, не переніс ши війни на чужу територію. Грушевський пише, що Хмельницький, хоч міг воювати на чужій землі, чомусь бився з ворогами на своїй території, і від цього пустіла Україна та нищилось народнє господарство. Найбільшою помилкою Хмельницького, на думку Грушевського, був його союз з кримською ордою, яка пила кров українського народа, забираючи людей у неволю. Грушевський міркує, що козацька Україна мала досить сили для того, щоб ударити на Крим і знищити татарську орду.

Всеж, поза всякими вільними й невільними помилками української політики того часу, професор Грушевський в остаточнім рахунку визнає, що революційний рух під проводом гетьмана Хмельницького дав українському народові добрі наслідки. Він бо високо підніс у наших масах чуття людської гідности, бо ввесь український нарід за тої революції схотів і став, хоч на короткий час, вільний від панщини й інших февдальних пут.

Як зросла між українськими людьми того часу **свідомість своєї гідности,** видно з одного листа, що писав козацький сотник Уманець до московського воєводи в Сівську року 1653:

„А що ваша милость писав до нас недавніми часами у своїм листі, що нам не годиться простим людям до воєвод листів писати, то ми за ласкою божою тепер не є прості, але є рицарі війська Запорозького. Тепер у нас за ласкою божою, поки його свята воля, тут у всім краю Сіверськім ні воєводи, ні старости, ані судді, ані писаря немає. Боже дай, аби був здоров пан Богдан Хмельницький, гетьман усього війська Запорозького: а пан полковник у нас тепер за воєводу, а пан сотник за старосту, а отаман городовий за суддю".

Грушевський думає, що потрясення революції Хмельницького „високо підняло „простих людей" над рівень їх неволі й упослідження. Дало їм почути себе людьми — не простими, а повновартними. Оживило в їх душах невмирущий потяг до відзискання свого людського стану не на коротку хвилю, а „навіки". Від Хмельниччини веде свій початок нове українське життя. І Хмельницький, як головний потрясатель, зістався героєм української історії".

Девятий том історії України Грушевського, пройнятий співчуттям до визвольної боротьби українського народа, зустрів сувору критику й лайку з боку большевицьких „учених". Якийсь комуніст Ф. Ястребов написав довгу критичну статтю про девятий том історії Грушевського в харківському часописі „Прапор марксизму" (січень 1930 року). Докоряє Грушевському, що він „не вміє" писати історії. „Найбільшою помилкою Грущевського вважає він те, що український учений пише про 17 століття, а не про „жовтневу революцію" та „диктатуру пролетаріяту". Закидає пан Ястребов Грушевському „шовінізм"; мовляв, „недаром слова „українська нація" підкреслює Грущевський!" Панове Ястребови, які нищать українську націю, очевидячки, хотілиб, щоб і слово „українська нація" зникло...

Ястребов обвинувачує Грушевського, що нібито він в душі думає собі про подібність боротьби Центральної Ради за незалежність з Хмельниччиною. Це так большевицькі „критики" читають у душах... Найнижчої точки підлости досягає „критик" праці Грушевського, коли проголошує, що нібито проф. Грушевський „співчуває гнобителям народу".

Кінчить свою „критику" пан Ястребов словами: **„девятий том історії Грушевського — ворожа нам книга".**

Коли року 1931 вийшла друга половина девятого тому історії Грушевського, то комуністична диктатура спустила з ланцюга всіх собак на сивого, склонного літами, історика України.

Проти Грушевського виступили комуністичні „академіки" з критикою його поглядів на українську історію. Критикують, за большевицьким звичаєм, не так наукову працю, як його **політичне** минуле.

В Києві 5 травня 1931 року виступив комуніст-„академік" Юринець з критикою наукових поглядів професора Грушевського. На зборах знайшлися люди, які, як могли, протестували проти ганебного знущання большевицьких жандармів над безборонним великим українським ученим. Відповідати цим „протестантам" взявся другий комуністичний кандидат в академіки — А. Річицький. Ось що він сказав у своїй промові:

„Не був академік Грушевський вождом національно-революційної боротьби за національне визволення українського народу, і не вдасться **анонімним дописувачам** до президії цих академічних зборів натягнути на нього вінець такого вождя в минулому. Дехто з цієї авдиторії очевидно вважає, що український нарід під керівництвом Грушевського провадив боротьбу за своє національне визволення. Принаймні така записка була подана до президії („Більшовик України" ч. 9—10. Харків 1931 р.).

Звичайно, Річицький і Ястребов закидають Грушевському, що його наука „буржуазна". Річицький приходить нарешті до такого висновку:

„Хоч академик Грушевський може й не прихильник імперіялістичної інтервенції проти СРСР, але вся його наукова діяльність, уся наукова робота його школи — це є досить активна інтервенція буржуазної науки в наше соціялістичне будівництво в ділянці культури".

Ці напади на Грущевського мали наслідком невільний переїзд професора в Москву. Науковий двомісячник „Україна", що його видавав Грушевський у Києві, закрито. Словом, історія повторилася. Року 1914 професора Грушевського царська влада вислала з Києва в Симбірськ, бо був їй небезпечний як революціонер і „сепаратист". Тепер нова московська влада висилає його, з того самого Києва, як „контр-революціонера" і теж як „сепаратиста"...

Мудрі слова сказав колись француський політик Прудон: "La forme change, la tyrannie est immuable" (форма влади зміняється, деспотизм є незмінний).

Там, де не ма свободи взагалі, не може бути й вільної науки. Приклад професора Грушевського, який поїхав на Україну для наукової праці, забувши про своє політичне минуле, це тільки підтверджує. Бо гнобительська диктатура не визнає іншої науки, як лише ту, що подиктована московським центральним комуністичним комітетом.

БІЛА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЧОРНІЙ АФРИЦІ.

(За Р. Бульвером).

—o—

До команданта француської оселі в Африці належать пріріжні обовязки. Він живе серед пустелі, в якій нема нічого лише льви, гієни, пантери, малпи й інші дикі звірі. Командант виконує теж обовязки судді. Коли відбувається розправа, перед командантовим домом пересиджують великі юрби Муринів, командант приказує свому товмачеві (в мові Муринів товмач називається: бема) впускати обвинувачів по черзі. Входить перший обвинувач. Йому приказують, щоби сказав своє обвинувачення. Мурин припадає на вколішки та зве команданта „дорогі тату й дорога мамо". Каже, що тому два роки позичив землякові зі Сао чотири корови. Ті чотири великі корови мали від того часу чотири телята. А підлий приятель із Сао твердить, що народилися лише два телята. Суддя питається, де є обвинувачений. Він є в Сао, була відповідь. Суддя каже привести обвинуваченого перед суд. Сам обвинувач має привести його. **„Це зовсім недалеко",** каже він нібито цілком задоволений — **„всього 120 миль. Я зараз приведу того чоловіка сюди!"** Йому дають підписаний папір, свого роду приказ достави, він зникає, щоби відбути „недалеку" дорогу до Сао.

Входить другий обвинувач.

— Чого хоче ця чорна морда? — питається командант товмача.

— Чорна морда має велику втрату: йому втекла його жінка.

Суддя каже, що він щодо цього некомпетентний; він не хоче мішатися в родинні справи чорних. Одначе Мурин не дається переконати. Каже, що його жінка дуже злюща, вчора не приготовила проса, потім він добре вибив її, потім вона стала виговорювати на свою свекруху та дістала „раз по морді". **Мурини вчаться тих слів від білих.**

— Чогож той чоловік хоче від мене? — питається суддя в розпуці.

— Ти повинен йому помогти, щоби він дістав назад свою жінку, — перекладає товмач і каже, що **Мурин за жінку дійсно заплатив дуже багато — одну козу, чотири курятка та пів шинки.**

Суддя питається, що Мурин зробив з шинкою. Мурин каже, що **ждав, аж шинка засердиться, а потім зїв її, бо йому дуже смакує смердюча шинка.** Суддя каже переповісти Муринові, що він велика свиня та хай забирається до чорта.

— Ти є велика свиня і маєш забратися до чорта, — перекладає товмач слово в слово приказ свого пана. Мурин зрезиґнований відходить і сідає перед дверима. Він прийде ще, як білий суддя буде в ліпшому гуморі.

Слідуючий Мурин оповідає, що був тут уже тому три тижні, бо якийсь Самбо ушкодив йому кіш. Суддя засудив був тоді неприсутнього Самба на заплату відшкодовання 30 сантімів. Суддя питається, чи Самбо заплатив. Мурин відповідає, що все заплачене і все в найкращому порядку.

— Чогож той чоловік хоче від мене? — рад би тепер знати суддя.

— Нічого, — слідує відповідь. — Він хотів лише сказати тобі, що ти є розумний суддя.

Щоби це сказати, Мурин мандрував шість днів! Хай тут іще хто скаже, що Мурини ліниві!

Тепер приходить якась жінка. На голові несе порожній гарбуз, а в поясі перепоясана коротко запаскою. Вона **йшла дванацять днів, щоби прийти до судді.** Суддя питається, чи вона має гроші. Ні, та вона вміє мандрувати й без грошей. **В кожному селі здійзала людям, щоби давали їй мала гарбуз із голови та кадо нього повно харчів.** Кізілі, так називається ця Муринка, прийшла пожалітися на свого чоловіка. Він вибив її та забрав їй „комбіне", яке подарував їй один білий, котрий оженився з її чорною сестрою. Суддя рішає, що вона має вернутися до свого чоловіка, а як ні, то замкне її в скриню. Муринка кладе гарбуз на голову, кланяється низенько й вертається. Має перед собою „лише" 600 миль дороги!

Тепер приходить перед суддю чорний вояк, сам перед собою „робить фронт" і сам собі приказує: „Станути — стій!" Потім із наплечника добуває брудний папір і читає голосно страшною францущиною: **„Команданте, ти могутніший ніж усі боги. Я кажу, забери мою жінку до законсервування.** Я йду до Казабланки до війська. Посади жінку в скриню, щоби вона не поводилася зле. Бережи її перед вояками. Її батько зветься Сакубу, її мати Параїдао. Я називаюся Патомо Фароле. Підписую з глибоким поважанням, бо той лист коштував пять франків".

Суддя каже, що хотів би бачити жінку, яку йому поручають законсервувати. Вона гарно збудована, однак страшно погана з лиця, думає суддя. Присуд звучить: Жінку для перехованя передається її батькам.

Остання справа, яка приходить перед суд, це подружна **зрада.** Мурин на випадок подружної зради займає справді фільософічне становище. Домагається лише відшкодування в грошах. **Шкоду оцінює цим разом на 30 франків. Любовник каже, що вистарчило би й 20 франків. Жінка це моя власність, каже чоловік. Я маю худобу, моя жінка то худоба. За випозичення худоби платиться що найменьше 30 франків.** Суддя піддає, щоби погодилися на 25 франків. Любовник каже, що ця жінка не варта стільки грошей. Дасть за неї що найбільше 15 франків. Суддя обстоює при 25 франках. Любовник накидає одного франка. Шіснацять франків то вже заплатить. Партії кричать і тупають ногами. Командант перекрикує їх.

— Я сказав двацять франків і кінець! Коли вони не погодятся, замкну в скриню і чоловіка і любовника!

Пристають на двацять франків. Любовник виплачує суму й усі троє виходять зі суду попід руки.

Розумний.

Поручник пояснює новобранцям, як орієнтуватися нічю.

— Коли — каже він, звертаючися до одного — північна зоря буде попереду тебе, то що матимеш за плечима?

— Наплечник, прошу пана поручника.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З Української Стрілецької Громади.

1). Військовий вишкіл.

На першому зїзді Стрілецької Громади в 1926 р. в Ню Йорку зазначено в одній з резолюцій, що причиною невдачі наших визвольних змагань було військове, господарське та політичне непідготовання нашого народу до державного життя. Від цеї хвилі завданням Громади та її членів було вести працю, вказану згаданими постановами зїзду, а зокрема вести працю над військовою підготовкою нашої молоді.

Здаючи собі справу, що військове виховання нашої молоді повинно знайтися в руках військових наших фахівців, Управа Громади в своїх зносинах з іншими військовими організаціями висказувала бажання приєднати до цеї праці наші військові сили та створити з них одну вишкільну організацію. На перешкоді здійснення цих плянів стали господарські та політичні відносини серед нашої іміґрації в Европі. Військові наші фахівці, змушені заробляти на прожиток, не мають змоги віддатися военним студіям. З другого боку політичне розбиття не допускало до зеднання наших фахівців, з тим наслідком, що десять літ після визвольної війни наші військові сили меньші ніж вони були в 1914 до світової війни.

В переконанню, що військовий вишкіл молоді народу мусить бути дорогим кождій відповідальній політичній ґрупі, яка стоїть на державницькім ґрунті — управа Стрілецької Громади рішила започаткувати діло зеднання наших військових фахівців запрошенням їх до праці над Військовим Альманахом. Досі наспіли слідуючі праці: ґен. Курмановича „Стратеґічні границі держави, а зокрема України"; ґен. Кравса „Модерне зорування армії"; ґен. Петрова „Минувш і і будуча орґанізація Української Армії"; ґен. О. Павленка „Старшинський вишкіл армії"; ґен. Шандрук „Армія і держава"; кап. фльоти Шрамченка „Українська фльота" та статті на теми „Жіночі військові орґанізації в Америці" та „Летництво".

Інші статті, які доповнюють зміст Альманаха, як і статті Литовського Леґіону, вже опрацьовуються.

2) Військові дискусійні вечері.

Щоби вже тепер використати надіслані статті, Управа Громади рішила влаштувати ряд дискусійних вечерів при Стрілецьких Гуртках, на яких будуть прочитані вже надіслані статті.

Перший вечер відбудеться в неділю, дня 3 січня 1932 р., в Домі Горожан при 847 Н. Френклин ст. в Филаделфії, Па. в год. 5-тій пополудні, під зарядом Стрілецького Гуртка ч. 1. Буде прочитана стаття ґен. Курмановича „Стратеґічні границі держави, а зокрема України". Після реферату буде вестися дискусія та пояснення. На цей вечер запрошується отсим всіх наших громадян, які цікавляться питанням національної військової сили. Інші ґуртки чи орґанізації, які бажалиб урядити в себе подібні дискусійні вечері та одержати потрібні реферати, повинні голоситися по інформації до Стрілецької Громади на адресу:

UKRAINIAN LEGION,
Box 578, Philadelphia, Pa.

3) Військові курси.

Управа Громади одержала офіціяльне повідомлення про орґанізацію військових курсів під проводом ґен. хор. М. Капустянського в Парижі.

Завданням цих курсів, як сказано у вступній лекції „Військове Знання" ч. 1, має бути ознайомлення з сучасним станом військового діла, яке за останніх 10 років значно змінило свої форми й зробило переоцінку як у головних родах зброї так і в їхній відносній скількости та силі їхнього ділання. Крім цього зявилися вже могутні роди зброї та технічно вогневі засоби, як летунство, хемічно-бактерольоґічна зброя, бронемашини і т. ін., а все це разом внесло великі зміни у военну тактику.

Такий курс мав би охопити широкі кола бувших наших військових і молоді, розвинути їхній виднокруг та по своїй програмі дати поучаючий військовий матеріял і стати науково фаховою підставою для дальшого удосконалення.

Перша частина курсів складатиметься з 19 лекцій, виданих у формі книжок з ілюстраціями, на слідуючі теми: 1) Вступна лекція, 2) Летунство, 3) Хемічна та бактеріольоґічна війна, 4) Тенки, 5) Гармата, 6) Кіннота, 7) Технічні та допомогові війська, 8) Піхота, 9) Орґанізація сучасних армій (Франція, Анґлія, Америка, Німеччина), 10) Червона армія, 11) Польська армія, 12) Засади сучасної тактики, 13) Інжинірна оборона сучасних держав, 14) Комунікація та запілля, 15) Особливости революційної та громадянської війни, 16) Фльота та її орґанізація в ріжних країнах, 17) Мобілізація державного апарату в часі війни, 18) Мобілізація народного господарства перед війною і в часі війни, 19) Основи тактики і стратеґії.

До тепер вже вийшло друком пять перших книжок-лекцій. Судячи по їх виданню треба зазначити, що видані вони незвичайно старанно, з великим вкладом праці, ставлять перед нашу молодь нові питання і цілі. І саме тому заслугують вони на якнайбільшу піддержку зі сторони членів громади та всього свідомого українського загалу. Ці книжки повинні бути в кождій українській бібліотеці. По перші лекції (пять перших) можна голоситися негайно до Стрілецької Громади на подану вище адресу.

В Громаді можна теж набути всі інформацій відносно вписів на повні курси та їх передплату.

4) Новорічні желання.

З надходячим новим роком управа Громади желає всім Стрілецьким Гурткам та товаришам зброї — деб вони не жили — повних успіхів в їх праці та здійснення наших спільних мрій — відродження Української Держави та її Армії і Фльоти. Ці мрії стануть дійсністю тоді, коли поруч тисяч бувших вояків українських Армій стануть сотки тисяч молодих новобранців, з повним знанням, як боротися за державу.

Хай же 1932 рік застане нас зеднаними до нових завдань!

За Управу У. С. Громади:
В. Ґалан, голова,
П. Дубас, секретар.

У лікаря.

— Так, пане доктор, з моїм слухом дуже погано! Колиб біля мене вистрілив хтось із гармати, то для мене булаб така тишина, що я моглаб почути, як миш біжить.

—o—

Суфражистка і парубок.

На мітинґу суфражистка промовляє:

— Жінці треба дати всі права, бо між мущиною і жінкою є лише маленька ріжниця.

Завзятий парубок із публики:

— Хай живе ця маленька ріжниця!

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КЛІВЛЕНД, О.

В справі злуки відділів.

За старанням головної радної п. М. Розоміло відбулися перші збори в справі злуки відділів У. Н. Союза в Клівленд, О. Збори відбулися в суботу, дня 19 грудня, в Українськім Народнім Домі. Було велике заінтересовання цею справою, бо прибуло яких 35 урядників, котрі репрезентували відділи: 102, 112, 251, 260, 334, 336, 341, 358, 364, 393, що числять разом 982 дорослих членів і 595 дітей.

Збори відкрила головна радна п. Розоміло і пояснила ціль зборів та представила користи, моральні й матеріяльні, для відділів і У. Н. Союза зі злуки відділів, відтак попросила вибрати президію до переведення зборів. Принято внесення п. М. Притуляка, щоби п. Розоміло перевела наради при помочи секретаря С. Г. Паливоди і приступлено до дневного порядку.

Предсідниця п. Розоміло перечитала лісту з кождого відділу й обговорила фінансові користи для відділів, які вони мали би через злуку, і піднесла те, що велика орґанізація лекше притягне до себе нових членів. Через злуку можна мати один, або найбільше два відділи чи три сильні відділи замісць істнуючих 10 відділів. А крім того можна дістати від Головної Управи У. Н. Союза нагороду в сумі від $300 до $600.

Далі забирали голос відділові урядники і члени, а це: гром. Притуляк, Н. Задорецький, В. Репужинський, Бузько, Кухта, Степаник, Палівода, Страп, Телеп.

На всі запити давала відповіди головна радна п. Розоміло, яка подала, що коли злука обійме принаймні 150 членів, то цей відділ одержить нагороду в сумі $600, а цю нагороду виплачуватиме головна каса з осібного фонду, який має на ту ціль. Головна радна подала, що причиною повстання так богато відділів не була політика чи релігія, а більше особисті порахунки ріжних членів чи урядників по відділах. Тепер те все минається і члени вже не мішають своїх переконань до У. Н. Союза. Крім того депресія пхає також відділи і членів до злуки. Всі члени відділів, що згодяться на злуку, дістануть переступні листи. Назва буде правдоподібно така: „Український Народний Союз у Клівленді, Огайо, Відділ (тут буде подане число). Коли би мусіло бути більше відділів, то один відділ буде відріжнятися від другого числом і точнішим означенням осідку: приміром: Відділ 112 (середмістя), або: Відділ 115 (гора міста).

Новий відділ дістане новий чартер.

Ухвалено, щоб учасники нарад обговорили всі порушені на зборах справи на чергових зборах своїх відділів, та щоби відділи, які плянують злуку, обговорили між собою фінансові справи та те, які один другому має зробити уступки. Ухвалено, що наступні збори мають відбутися дня 23 січня, в годині 7.30 вечером, в Українськім Народнім Домі. На тих зборах мають явитися відділові урядники з певною ухвалою своїх відділів. Як би були відділи, які не погодилисяб на злуку, то їх представники також можуть брати участь у нарадах.

Стефан Г. Палівода, секретар.

Одно недомагання.

Сваха вихвалює невістку:
— І невинна і гарна й багата.
— Невже таки не має ніодного недомагання?
— Є одно, та це така дурниця, що не оплатиться про нього й згадувати.
— Щож це таке?
— Вона дуже тяжко родить.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ФРАНЦІЇ.

Українська Студентська Пресова Агенція в Парижі.

На початку грудня м. р. засновано при Українській Студентській Громаді в Парижі „пресову агенцію". Завданням агенції є призбирувати серед чужих журналів та часописів цінні новинки й пересилати їх до краєвої преси. Надзвичайно багато цікавих річей є страчені для Українця, перебуваючого на Західних Землях, просто тому, що західно-европейської преси він не читає, а навіть наші редакції за цим не слідкують. Це найбільше помічають ті, яким доводиться довший час перебувати в Західній Европі. Якраз „пресова агенція" має заповнити ту недостачу в наших краєвих часописах.

Свято Просвіти в Корбею біля Парижа.

В Корбею біля Парижа та його околицях перебуває на праці кілька сотон Українців. Потребу організованости відчуває тільки мала скількість наших емігрантів. Більшість людей держиться ще старої зухвалости, що „йому нікуди не треба належати". Просвіта в Корбею обеднує в собі біля 30 Українців. В неділю, 13-го грудня м. р., улаштовано було в Корбею „Свято Просвіти". Після відкриття були виголошені привітальні промови від „Просвіт" в Шуазі та Шалеті, від Української Громади у Франції, на чолі якої стоїть М. Шаповал, та від Української Студентської Громади в Парижі. Обширний реферат про ролю Просвіти у відродженню української нації виголосив п. Бойків. Докладчик всебічно змалював ту завзяту боротьбу нашої селянської маси, що змушена була своїми власними силами відбудовувати все, що потрібне кождій модерній нації. Тому в нашому народі є така сильна внутрішня спійність, яка, як казав німецький поет Шіллер, голодом і любовою допомагає нам пробиватися вперед. Найбільшу ролю на тому шляху відродження відограла „Просвіта", бо йшло ту не о виховання одиниць, а о двигнення на вищий рівень цілої української народньої маси.

Після докладу голова Української Студентської Громади в Парижі, п. Киселиця, віддеклямував дуже гарно „Каменярі" Франка. На „дар Просвіті" зібрано 110 франків. Відспіванням „Ще не вмерла Україна" й „Не пора, не пора", закінчено свято.

Місячник для військових справ.

Що українському народови здасться знати військові справи, про це, здається, вже й зайве говорити. Щоби вдоволити цю потребу, стали в Парижі видавати місячник, присвячений виключно військовим справам. Називається він

„Військове Знання".

Виходить кождого місяця окремими лекціями в Парижі під керуванням генерал-хорунжого М. Капустянського. Кожда лекція розміру біля двох аркушів друку, доповнена рядом світлин та військових шкіців.

Зміст Військового Знання слідуючий: — 1. Вступна лекція, — 2. Летунство, — 3. Хемічна та бактеріольогічна війна, — 4. Тенки, — 5. Гармата, — 6. Кіннота, — 7. Технічні та допомогові війська, — 8. Піхота, — 9. Організація сучасних армій (Франція, Англія, Північна Америка, Німеччина), — 10. Червона армія, — 11. Польська армія, — 12. засади сучасної тактики, — 13. Інжинірна оборона сучасних держав, — 14. Комунікація та запілля, — 15. Особливости революційної та громадянської війни, — 16. Фльота та її організація в ріжних країнах, — 17. Мобілізація державного апарату в часі війни, — 18. Мобілізація народнього господарства перед війною та в часі війни, — 19. Основи тактики й стратегії.

„Військове Знання" можна замовляти й передплачувати тільки як ціле видання. Замовлення й гроші треба надсилати на адресу:

M. KAPUSTIANSKY,
4, VILLA LONGCHAMPS, PARIS XVI.

Цілий курс Військового Знання виносить $10, з чого половину треба переслати при замовленню, а другу половину на протязі дальших трох місяців.

В суді.

Ученик стає перед судом у характері свідка.

— Імя і назвиско? — питає судя.

— Ромцьо Мурва.

— Вік?

— Десять літ.

— Релігія?

— Недостаточно.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(30)

Муґамбі поволи видужав зі своїх ран. Могутня будова дикуна перемогла й він скоро вернувся до колишньої своєї сили. Першим ділом Муґамбі було довідатися, що сталося з його господинею. Тому він пішов слідами Арабів, котрі не старалися навіть затерти за собою слідів, бо були певні, що їх ніхто не буде переслідувати. Муґамбі дійшов до табору Арабів, що був обгороджений високим деревляним парканом.

— o —

Джейні Клейстон лейді Ґрейсток більше терпіла душевно, не знаючи, яка доля її чекає, ніж фізично від тяжкого подорожування. Вона молила Бога, щоб її Араби тримали для викупу, бо тоді вона не зазнає великої біди, такої, як від продажі її в рабство. Вона жахалася думки, що може попасти в гарем якогонебудь магомеданина-деспота. На всякий випадок вона сподівалася поратунку від Тарзана, якщо він ще живий.

—o—

Джейні була певна, що Тарзан прийде й як завжди визволить її в найнебезпечнішу хвилину. Вона знала, що нема людини й ніякого звіря в джунґлях, що могли би спинити Тарзана на шляху до вратування тієї, котру він любить. Вона числила дні й години, коли Тарзан міг би вернутися з Опару на свою фарму. Коли він довідається, що Джейні нема, то негайно пуститься в джунґлі її слідом. А тимчасом через джунґлі мандрував Вепер.

Лиходій Вепер пішов слідами Арабів, щоб дібратися до їх табору. Днями й ночами Вепер пробирався по джунґлях, поки не підійшов до табору, в якому мешкав його страшний „приятель", Ахмед Зек. Муґамбі, що вже давно придивлявся до табору, побачив Вепера. Він пізнав того, кого так гостинно приймав його пан на своїй фармі. Муґамбі хотів відгукнутися до Вепера, та побачив таке, що викликало його підозріння.

—o—